

එක්සත් ජනපදය සහ නැවෝව මූවම්මර් ගඩාගි මරා දමති

US and NATO murder Muammar Gaddafi

බල් වැන් ඕකන් විසිනි

2011 ඔක්තෝබර් 21

බලයෙන් පහ කරනු ලැබූ ලිඛියානු නායක මුවම්මර් ගඩාගි පසුගිය බුහස්පතින්දා මුරුග ලෙස මරා දුම්ම ගත වූ මාස අව තුළ එක්සත් ජනපද සහ නැවෝව විසින් කර ගෙන යන ලද යුද්ධයේ සාපරාධී ස්වභාවය අවධාරණය කර ඇත.

මෙම සාතනය සිදුවූයේ නැවෝව විසින් ගඩාගිගේ උපන් නගරය වූ ද ඔහුගේ ආධාරකරුවන්ගේ මධ්‍යස්ථානය වූ ද සර්ත් නගරය මාසයකට වැඩි කාලයක් තිස්සේ වටලා ගෙන සිටීමෙන් පසුව ය. ලක්ෂයක් පමණ ජනයා වාසය කළ මෙම නගරයට එල්ල කරන ලද ප්‍රහාරය මගින් සැම ගොඩනැගිල්ලක්ම සූනුවිසූනුකොට නිමක් නැති සිවිල් ජනතාව මරා තුවාල කොට රෝගවලට ගොදුරු කොට ආහාර, ජලය, සෞඛ්‍ය සේවය සහ අනෙකුත් මූලික අවශ්‍යතා අනෙකු කර දමත ලදී.

ගඩාගි මරා දමනු ලැබූවේ, නැවෝව විසින් මෙහෙයවනු ලැබූ රැනියා කැරලිකරුවන් අතට තමාගේ අවසාන බලකොටුව ද පත් වූ පසු තමා වටකර සිටී සතුරන්ගෙන් ගැලවීම සඳහා, රථ පේලියක නැති ගමන් කරමින් සිටින විටය. නැවෝ ගුවන් යානා බුහස්පතින්දා පෙරවරු අවසි තිහ වන විට ගඩාගිගේ රථ පේලියට පහර දුන්නේ ය. වාහන ගනතාවක් ඩිනි ගත් අතර රථ පේලියට තව දුරටත් ඉදිරියට යා ගත නො හැකි විය. ගඩාගි විරෝධී කැරලි කන්ඩායම් ඔහුව මරා දුම්මට ඉදිරියට පැන්නේ එවිට ය.

ගඩාගිගේ මරනය, ඔහුගේ ප්‍රධාන සහකරුවන් ගනතාවක් ද හිතවත් සටන්කරුවන් ද ඔහුගේ පුතුන් දෙදෙනෙකු වන මොතාසිම් සහ සයින් අල්-ඉස්ලාම් ද ඇතුළත් ගනතාවක් මරා දුනු මහා සාතනයක කොටසක් බව පෙනී යයි.

මෙම මිනි මැරුම්වල විස්තර තරමක් නොපැහැදිලි වන නමුත් නැවෝ සහාය ලත් “කැරලිකරුවන්ම” නිකත් කළ ඡායාරූප සහ ජාගම දුරකථන විඩියෝප්ටවලට අනුව තුවාල ලද ගඩාගි තමා අල්ල ගත් විරුද්ධවාදීන් සමග පොරබද්ධීන් කැළඹීම් සිටින අතර ඔහුව වාහනයක පසුපසට ඇදෙනෙන යන සැරී හා ර්ලගට ඔහුගේ නිරුවත් සහ පන නැති සිරුර ලෙසින් තෙම් නිබෙන සැරී පෙන්නුම් කරයි. පැහැදිලිවම පෙනෙන්නේ පලමුවන් නැවෝ ගුවන් ප්‍රහාරයෙන් තුවාල වූ හිටපු ලිඛියානු නායකයා පනැවින් අල්ල ගෙන වහාම මරා දාමා ඇති බවයි.

ඔහුගේ ඔහුවේ වෙබ් උන්ඩ තුවාලයක් තිබුනු බව එක් ඡායාරූපයක් පෙන්නුම් කරයි.

බටහිර මිග්‍රාතා නගරයට ගෙන යන ලද ගඩාගිගේ මල සිරුර මුස්ලිම් පල්ලියක තැන්පත් කිරීමට පෙර විදිවල බිම ඇදෙනෙන යන ලදී.

ඔහුගේ මලසිරුරේ ඉරනම දේශපාලන වසයෙන් අර්ථභාරී වන්නේ එය වොෂින්ටනය සහ නැවෝව විසින් ලිඛියානු ජනතාවගේ “එකම සුජාත නියෝජකයා යයි” පිළිගනු ලැබූ බෙන්ගාසි නගරය පදනම් කර ගත් ජාතික සංකුමනික මන්චලයට (එන්ටීසී) ට පක්ෂපාතීත්වයක් නැති තමන්ගේම අන යටතේ ක්‍රියාත්මක වන මිග්‍රාතාවේ සන්නද්ධ කන්ඩායමක් විසින් අල්ලා ගනු ලැබීම නිසා ය.

මේ අනුව, ජනාධිපති බැරක් ඔබාමා විසින් පසුගිය බුහස්පතින්දා ධවල මන්දිරයේ රෝස උයනේ දී “නව ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ලිඛියාවක්” එල්ලීම යනුවෙන් වර්නනා කෙරුණු මෙම තුවිෂ සිද්ධිය ඇත්ත වසයෙන් ම සලකනු කරන්නේ දිග් ගැසුනු සිවිල් යුද්ධයක කාලපරිවිශේදයක් සඳහා වේදිකාව සකසන ගෝනු හා ප්‍රාදේශීය පැලීම් ය.

එක්සත් ජනපදය හා ප්‍රන්සය යන දෙරටම ගඩාගි මරා දුම්මේ දී තමන් ඉටු කළ තුමිකාව ඩුවා දක්වා ගෙන ඇති. පසුගිය බුහස්පතින්දා පෙන්වගනය අවධාරණය කලේ එක්සත් ජනපදයේ නියමුවන් නැති මිශේවර යානාවක් ලිඛියානු නායකයාගේ රථ පේලියට හෙල්ංයර වර්ගයේ මිසයිලයක් එල්ල කළ බව ය. ප්‍රන්සයේ ආරක්ෂක අමාත්‍යවරයා කියා සිටියේ ප්‍රන්ස යුද ගුවන් යානා රථ පෙළට බොම්බ හෙළු බව ය.

පසුගිය මාර්තුවේ ලිඛියාට එරෙහි මුරුග යුද්ධය දියත් කළායින් පසු එක්සත් ජනපද සහ නැවෝ ගුවන් යානා ව්‍යෙෂාලි තුවරට සහ ගඩාගි සැඟවී සිටී වෙනත් ස්ථානවලට දිනින් දිගටම බොම්බ ප්‍රහාර එල්ල කළහ. පසුගිය අප්‍රේල් මාසයේ මින් එක් ප්‍රහාරයක් ඔහුගේ බාල ප්‍රතාව සහ ලමා මුනුබුරු මිනිනිරියන් තුන්දෙනෙකුට මරු කැදවිය.

ගඩාගි ඉත්තෙන් කොනිදියි සෞයා ගැනීමට වොෂින්ටනය නියමුවන් රහිත යානා විශාල ගනතාක් ඇතුළු මින්තු යානා යොදා ගන්නා ලදී. මේ අතර මෙම මිනිස් දියුමට එක්සත්

ජනපද බ්‍රිතාන්‍ය සිත්තු නියෝජිතයන් ද විශේෂ මෙහෙයුම් බලයන් ද මිලිටරි “කොන්ත්‍රාත්කරුවන්” ද සහභාගි වූහ.

ගඩාරී සාතනයට දින දෙකකට පෙර එක්සත් ජනපද රාජ්‍ය ලේකම් හිලරි ක්ලින්ටන් බරට සන්නද්ධ වූ ගුවන් යානයකින් අප්‍රකාශනව ව්‍යුහාලි නගරයට ගොස් ගඩාරීව “පන්තිවන් හෝ මරා” අල්ලා ගත යුතු යයි කියා සිටියා ය.

ඇසේස්සියේටබ් ප්‍රේස් පුවත් එෂ්ඨසිය වාර්තා කළ පරිදි, ක්ලින්ටන් “අසාමාන්‍ය පැහැදිලි වචනවලින් හිටපු එකාධිපති මුවම්මර ගඩාරීගේ මරනය දැක ගැනීමට එත්සත් ජනපදය කැමැත්තෙන් සිටිතැයි” ප්‍රකාශ කළා ය.

“තවදුරටත් ඔහුගෙන් ඔවට බියක් ඇති නොවන පරිදි ඔහු අල්ලා ගත යුතු ය. නැතිනම් මරා දුම්ය යුතු ය” සි අගනුවර නගර ගාලාවක් තුළ පැවත් වූ රස්වීමක් තුළ ද සිංහයන්ට හා වෙනත් අයට ඇය කිවා ය.

ඇසේස්සියේටබ් ප්‍රේස් මෙසේ සඳහන් කළේ ය: “එම තෙක් එක්සත් ජනපදය ගඩාරී මරා දුම්ය යුතු යයි කිමෙන් වැළකී සිටියේ ය”.

එහෙත් සත්‍යයෙන්ම නම් එක්සත් ජනපදය නොසැශැවුනු රාජ්‍ය මිනිමැරුම් පිළිවෙතක් එලිපිට ම ක්‍රියාත්මක කරමින් සිටී. මෙම අවස්ථාවේ දී එක්සත් ජනපද ආන්ත්‍රික එය විසින් ගත වූ අවුරුදු අටක් තිස්සේ ඉතා සම්පූර්ණ සහ වානිජ සඛදකම් ඇති කර ගත් රාජ්‍ය ප්‍රධානියෙකු මරා දුම්ම සංවිධානය කිරීම අනවා ඒ සඳහා සියලු පහසුකම් සපයා දී ඇති.

පන්තිවන් අල්ලාගෙන ඉත්තිතිව මරා දුම්නු ලැබූ ගඩාරී යුතු මෙත්තාසීම්ගේ කැලී වී ගිය මල සිරුර මිග්‍රාතා නගරයේ පුදරශනය කරන ලදී. හිලරි ක්ලින්ටන් විසින් 2009 අප්‍රේල් තරම් මැත දී ඔහු ඇමරිකානු රාජ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුවේ දී සාදරයෙන් පිළිගනු ලැබිය.

පසුගිය බුහස්පතින්දා ධවල මන්දිරයේ රෝස උයනේ පැවතුනු තම දේශනයේ දී තම පාලනාධිකාරය සියලුම අල්කයිඩා නායකයින් “මුලිනුප්‍රවා දුම්මට” සමත්ව ඇතැයි ලෝකය ඉදිරියේ ඔබාමා පම්පෙරි ගැසුවේ මාගියා නායකයකු ලෙසිනි. අඩුවක් තිබුනේ නම් ඒ මාගියා නායකයකුගේ සිත්තන්නා සුළු බව පමනි. ඔබාමාගේ මැත ගොදුරු අතර එක්සත් ජනපද පුරවැසියන් දෙදෙනෙකු ද සිටිති. ඇසේස්නාවේ උපන් යේමන්-ඇමරිකානු මුස්ලිම් ප්‍රජකයකු වූ අන්වර් අබලාකි පසුගිය මාසයේ දී මරා දමන ලද අතර ඉන් දෙසතියකට පසු බෙන්වර් නගරයේ උපන් ඔහුගේ 16 හැවිරිදී පුතුයා වන අඩුද්ල් රහ්මාන් මරා දමන ලදී. රහස්‍යගත ජාතික ආරක්ෂක මන්ඩල උප කම්ටුවක් මොවුන් දෙදෙනාව මරා දුම්ය යුතු යයි සාතක ලැයිස්තුවකට ඇතුළත් කර තිබුනි. මුවන් මරා දමනු ලැබුවේ හෙල්ගයර මිසයිල යොදා ගෙන ය. අඩුද්ල් රහ්මාන් කැලිවලට කඩා දමනු ලැබුවේ ඔහුගේ 17 හැවිරිදී යාති සහෙදරයා ද තවත් මිතුයන් හත්දෙනෙකු ද සමග රාත්‍රි ආහාර ගනිමින් සිටිය දී ය.

ගඩාරී සාතනය වනාහි ගනන් නැති ලිඛියානු ජාතිකයින් මරා දමා රට මුළුමිනින්ම නටබුන් කළ සාපරාධි යුද්ධයක මුදුන් පෙන්ත ය. මෙම යුද්ධය දියත් කරනු ලැබුවේ සිවිල් ජීවිත ආරක්ෂා කර ගැනීමේ ව්‍යාජයෙනි. මේ සඳහා පදනම ලෙස යොදා ගනු ලැබුවේ නැගෙනහිර බෙංගාසි නගරය අල්ලාගෙන තම විරුද්ධවාදීන් සියලුමදෙනා සාතනය කිරීමට ගඩාරී සැලසුම් කරමින් සිටියේ ය යන බොරු වෝද්‍යාව සි. එය අවසාන යුතුයේ නැවෝව සර්ත් නගරය අල්ලා ගෙන “කැරලිකරුවන්ට” විරුද්ධවන්නවුන් මරදනය කිරීම සඳහා දහස් සංඛ්‍යාත ජනයා මරා දුමීමෙනි.

මූල පටන් ම මෙම මෙහෙයුම් උතුරු අප්‍රිකාව යලින් වරක් යටත් විෂ්ඨයක් බවට පරිවර්තනය කිරීම මගින් එක්සත් ජනපද, බ්‍රිතාන්‍ය, ප්‍රන්ස ඉතාලි සහ මිලන්ද තෙල් ආසක්තයන්ට සේවය කිරීම එල්ල කර ගත්තේය.

ගත වූ දැයක කිහිපය පුරා ගඩාරී එක්සත් ජනපදය ද බ්‍රිතාන්‍යය ද ප්‍රන්සය ද වෙනත් බටහිර බලවතුන් ද සමග තෙල් ජාවාරම ගිවිසුම් ගසමින් ආයුධ සහ වෙනත් ගිවිසුම්වලට එලෙහිමින් සම්පූර්ණ ගනුදෙනුවක් පවත්වාගෙන ගිය නමුත් එක්සත් ජනපද අධිරාජ්‍යවාදය සහ එහි යුරෝපීය සහකරුවේ ඔහුගේ පාලන තන්තුය එම පුද්ගල පුරා තම අරමුණුවලට බාධාවක් ලෙස දැකගත්තේය.

වොෂින්ටනයේ ද ලන්ඩනයේ ද පැරිසියේ ද ප්‍රධාන ම උත්සුකයන් වූයේ එනයේ ද රැසියාවේ ද ආර්ථික අනසක ලිඛියාවේ ද සමස්තයක් වසයෙන් අප්‍රිකාවේ ද පැතිරෙමින් පැවතිම ය. විනය ද්වීපාක්ෂික වෙළඳාම බොලර් බිලියන 6.6 දක්වා ඉහළ දමාගෙන තිබුනි. මෙය ප්‍රධාන වසයෙන් ම සමන්විත වූයේ තෙල්වලිනි. මේ අතර 30,000ක් පමන එන කමිකරුවේ අප්‍රිකාව පුරා විවිධ පොදු කාර්ය පිරිවැය කරමාන්තවල යෙදී සිටියන. රැසියාව විශාල තෙල් ජාවාරම ද බොලර් බිලියන ගනන් අවි ආයුධ ද පිළිබඳ ගිවිසුම් ඇති කර ගෙන සිටී අතර සර්ත් සහ බෙංගාසි නගර අතර යුම්රිය මාවතක් ගොඩනැගිම සඳහා බොලර් බිලියන 3ක් වෙන් කොට තිබුනි. ඒ සමග ම බෙංගාසි නගරය ආසන්නතයේ මධ්‍යයරනී මුහුදේ රැසියානු නාවුක හමුදාව වරායක් සම්පාදනය කිරීමේ සාකච්ඡා ද ඇරැණි තිබුනි.

ප්‍රන්සයේ අනුහස එරට පැරනි යටත් විෂ්ඨ වලට සහ ඉන් ඔබට පත්‍රුවා ගැනීම සඳහා මධ්‍යයරනී සංගමයක් පිහිටුවීමට ප්‍රන්සය ගත් පියවරයන්ට ගඩාරී බාධාවක් වූ හෙයින් නිකොලොස් සාකෝසිගේ ප්‍රන්ස ආන්ත්‍රික ගඩාරී කෙරේ උරනව සිටියේ ය.

එප්‍රාන්තික නො ව ප්‍රධාන එක්සත් ජනපද සහ බටහිර යුරෝපීය බලයක් සහගතවලින් විශාල මුදල ප්‍රමානයක් කොන්ත්‍රාත්තු සඳහා ඉල්ලා සිටීම ගැන ද තරගකාරී රැසියානු තෙල් කොමිඩ්‍යා වන ගැස්ප්‍රොමයට ලිඛියාවේ තෙල් සම්පත්වලින් සැලකිය යුතු ප්‍රමානයක් දෙන්නට යාම ගැන ද ගඩාරී සමග වඩවඩාත් උරනව සිටියන.

මෙම ආර්ථික හා හූ-මූලෝපායික හේතුන්ට අමතරව දේශපාලන සාකච්ඡාන් ද පැවතියේ ය. බටහිර සමග වඩාත් සම්පූර්ණ සංඛ්‍යාවන් පැවැත්වීමට ගඩාගි ආන්ත්‍රික නැගීම ගැනීම තිසා වොෂිත්වනය හා පැරිසියට ගඩාගිගේ පාලන තන්තුය තුළ සමහර කොටස් සමග සම්බන්ධතාවන් වගා කර ගෙන අධිරාජ්‍යවාදීන් විසින් රට අල්ලා ගන්නා විට ඔවුන් සමග සහයෝගයෙන් කටයුතු කිරීමට සූදානම් තත්ත්වයක් උද්‍යත කර ගත්තේ ය. මෙයට ගඩාගිගේ හිටපු අධිකරන ඇමතිවරයාව සිටි දැන් නැවෝ සහය ලත් එන්ටේසි පාලනයේ සහාපතිවරයා වන මුස්තකා අඩුදුල් ජලිල් ද එන්ටේසි කැබිනේටවුවේ ප්‍රධානියා වන කළින් ගඩාගිගේ ආර්ථික නිලධාරියාව සිටි මහමුද් ජ්‍යෙෂ්ඨල් ද ඇතුළත් විය.

ලිඛියාවේ බටහිර සහ නැගෙනහිර සීමාවල එහිටි වියුතියාවේ සහ රේඛ්පත්වේ ජනතා නැගිමීම ද සමග එක්සත් ජනපදය සහ එහි නැවෝ සහකරුවේ තමන් කළක් තිස්සේ ලිඛියාව සම්බන්ධයෙන් සකස් කර ගෙන සිටි පාලන තන්තුය වෙනස් කිරීමේ සැලැස්ම ක්‍රියාවට දැමුවේ ය. ලිඛියාව තුළ ම ඔවුන්ගේ ඒජන්තයන් ප්‍රයෝගනයට ගත් අධිරාජ්‍යවාදීන් ගඩාගි විරෝධ පෙළපාලි තමන්ගේ පාලනයට ගෙන පාවිච්ච කොට සන්නද්ධ සට්ටනයක් ආරම්භ කිරීමට පියවර ගත්තේ ය.

කෙලින් ම අධිරාජ්‍යවාදීන් අතට බලය ගැනීම සඳහා ඔවුනු සුපුරුදු මාවතක් ගත්තා. රටේ නායකයා වෝද්‍යාවලට ලක්කරමින් ඔහු විසින් සූදානම් කරමින් පවත්නා මහා සාතනයකින් අහිංසක සිවිල් ජනතාව ගලවා ගත හැකි එකම මග වන්නේ එටස්තරින් කෙරෙන සන්නද්ධ මැදිහත්වීම පමණක් යයි තහවුරු කිරීමට ඔවුනු වැඩි කළහ.

බෙංගාසි නගරය විනාශ කිරීමට ඔන්න මෙන්න යයි ක්‍රියා සිටි ඔවුනු හිටපු වම්මුන් ද ලිඛිරුන් ද ගාස්තුරුයින් ද මානව අධිනිවාසිකම් තුවා දක්වන්නන් ද යන සියලු දෙනාගේ සහයෝගය දිනා ගෙන මෙම අධිරාජ්‍යවාදී ආක්‍රමනය සහ සාතනය සඳහා ඔවුන්ගේ සඳාවාරාත්මක සහ බුද්ධිමය සහාය ලබා ගත්තා.

මිවිගන් විශ්වවිද්‍යාලයේ මැද්‍යපෙරදීග ඉතිහාස මිහාවාර්ය ජ්‍යවාන් කේරේල් වැනි මුළු පාලනාධිකාරය ඉරානය ආක්‍රමනය කිරීමට සීමිත විවේචන ඉදිරිපත් කළ තැනැත්තේ දැන් ලිඛියාව තුළ පෙන්වනය සහ නැවෝව දියත් කළ "මානව හිතවාදී මෙහෙයුමේ" උනන්දු සහගත සහකරුවන් බවට පත්කර වුහ. අධිරාජ්‍යවාදය සඳහා නව ආධාරක කන්ඩායමක් බවට පත්ව ඇති ඉහළ මධ්‍යම පත්තික සමාජ ස්ථරයක නියෝජිතයන් වූ මොවුනු දරුණු ලෙස දේශපාලනිකව සහ සඳාවාරාත්මකව පිරිහි ගියවුන් ය. මෙම සමස්ත අධිරාජ්‍යවාදී ව්‍යවසායේ නීති රහිත භාවය ද ලිඛියාවට පිටින් පැමිනියා වූ ද වැසියන් වූ ද කළ ජන කොටස් මරා දුම්ම සහ වයසට හාජතය කිරීමේ

කැරලිකරුවන්ගේ ක්‍රියා පිළිබඳ එන්න එන්න ම වැඩිවත්තා වූ සාක්කි ද ඔවුන්ට ප්‍රශ්නයක් වූයේ නැතු.

ලිඛියාවේ පාලන තන්තු මාරුව ජනතා විෂ්ල්වයක් යයි පින්තාරු කිරීමට මොවුන් දරු මේ ප්‍රයත්තය ගත වන දිනයක් දිනයක් පාසා මහ මුසාවක් සේ එලිදරව වේ. බෙංගාසියේ සහ මුළු සැකසෙමින් පවත්නා අස්ථාවර රැකඩා ආන්ත්‍රික පිහිටුවනු ලැබේ ඇත්තේ නැවෝවේ නිරදය දරුණු බෝම්බ හෙලීම මිනිමැරුම් සහ මහා පරිමාන ජාත්‍යන්තර නීති උද්‍යාසනයක් මෙහිනි.

ලිඛියාව ලෝකයට අනතුරු හැරවීමකි. එකසත් ජනපද ආසක්තයන්ට බාධාකාරී වන්නා වූ ද ප්‍රධාන සංගතයන් සමග හැඳුවෙන්නා වූ ද නැවෝ බලවතුන්ගේ නියමය ක්‍රියාත්මක කිරීමට අසමත් වන්නා වූ ද ඕනෑම පාලන තන්තුයක් මිලිටරි බලය යොදා පෙරලා දුම්මමට ඉඩ ඇතු. එහි නායකයන් මරා දමනු ඇතු.

සර්ත් නගරයට පිටත සිදු කළ රුධිර ස්නානය ගැන හයංකර සැනකෙලියක් පැවැත් වූ එක්සත් ජනපද පුවත් මාධ්‍ය දැන් හඩ තබන්නේ ලිඛියාවට කළ දේ සිරියාවටන් කළ යුතු ය ක්‍රියා ය. මේ අතර හිලරි ක්ලින්ටන් පසුගිය බුහස්ථතින්දා පකිස්තාන නායකයන්ට අනතුරු ඇගැවුයේ ඇග්ගතිස්තානයේ එක්සත් ජනපද යුද්ධයට එතරම් සහය තුදුන්නොත් පකිස්තානයට ද "දැවැන්ත මිලක් ගෙවීමට" සිදුවනු ඇති බව ය.

ඉදිරි කාලයේ යුද මෙහෙයුම් දනටම සූදානම් කෙරෙමින් පවතින බවත්, වඩාත් විශාල යුද්ධ මොවුන් විසින් සැලසුම් කෙරෙමින් පවතින බවත් එවා විසින් අතිමහත් ව්‍යසනකාරී ප්‍රකිංච්ල ඇති කරනු ඇති බවත් සැකයක් නැතු. තම අරමුන සඳහා ඕනෑම දෙයක් කිරීමට සූදානම් බව ඔබාමා පාලනාධිකාරය විසින් දනටම ඉරානයට දන්වා තිබේ. වොෂිත්වනයේ සෞදි තානාපතිවරයා සාතනය කිරීමේ බොරු වෝදානා ඉරානයට එල්ල කොට තිබේ. ලිඛියාවට කරන ලද ආක්‍රමනය මෙම ප්‍රදේශයේ ද ලෝකය පුරාම ද වින සහ රැසියානු අනුහසට එරෙහිව කරන ලද්දක් වන හෙයින් විනය සහ රැසියාව යන දෙකම ද අනාගත ඉලකක් වනු ඇතු.

ලිඛියාවේ ලේවැකි අපරාධ ද එවාට යටින් පවත්නා ආර්ථික අරමුණු ද අධිරාජ්‍යවාදයේ ස්වභාවය පිළිබඳ පාවම් අශ්‍රුත් කරයි. ලෝක දෙනවාදය මිරිකා සිටින අර්බුදය යලින් වරක් ලෝක යුද්ධය පිළිබඳ තර්ජනය මතු කර සිටි. කම්කරු පන්තියට මෙම තත්ත්වයට මුහුන දිය හැකි වන්නේ ලාභ ගරන දෙනපති පන්තිය ලෝක සමාජවාදී විෂ්ල්වය මිනින් පළවා හැර යුදවාදී උල්පත් වනසා දුම්මමේ ක්‍රියාමාර්ගයෙන් සන්නද්ධ වෙමින් තම ස්වභාවිත දේශපාලන ශක්තිය බලමුළු ගන්වා ගැනීම තුළින් ම පමනි.